

Борисенко Наталія Михайлівна

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У зв'язку з новими пріоритетами і цінностями відбувається переосмислення і розвиток ідей природничої освіти в рамках компетентнісного підходу. Зміни суспільних вимог до фахівця, засобів навчання у вищій школі, потребують постійного розвитку такої складової професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів у галузі початкової освіти, як природознавча.

Метою природничої підготовки у системі вищої освіти є підготовка майбутнього викладача до організації процесу ознайомлення майбутніх вчителів початкової школи з основними законами природи відповідно до концепції сталого розвитку. Приймаючи до уваги, що компетенції – це деякі внутрішні потенційні приховані психологічні утворення: знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, системи цінностей і відносин, які за певних умов перетворюються в готовність виконувати певну діяльність, треба створювати умови для практичних дій суб'єктів навчання (середовище), під час яких основні їх ключові компетенції мали б можливість формуватися і проявлятися [1, с.98].

Концепція сучасного природознавства проголошує основні пріоритети взаємодії людини і природи у розумінні єдності що ґрунтується на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності, формуванні науково-природничої картини світу, що базується на універсальних законах, формуванні певного типу світогляду, що визначає місце і діяльність людини у природі [3,с.17].

Прагматичний характер компетентнісного підходу має знайти відображення у змісті програм, підручників, методичних матеріалів для кожного етапу освітньої ланки. Майбутні викладачі мають навчитися визначати основні завдання екологічної освіти, визначати оптимальні методи та засоби відповідно до теми занять, добирати відповідне обладнання, моделювати явища природи, володіти організаційними, проектувальними, конструктивними, комунікативними вміннями [2,4].

Наш педагогічний досвід та спеціальні дослідження свідчать, що формування природознавчої компетенції має втілюватися на основі певних ідей, а саме:

- конструюванні змісту природничої освіти на засадах гуманізації, цілісності, наступності, загальнолюдських і національних цінностей, потреб загальнокультурного розвитку особистості майбутнього викладача;

- використанні інтеграції як принципу конструювання і реалізації змісту, де інваріантною частиною є засвоєння знань про цілісність світу, взаємозв'язок між різними явищами природи, властивостями, набуття індивідуального досвіду розв'язання різних типів навчальних (сюжетних) і життєвих питань;

- цілеспрямованому збагаченні змісту навчальних дисциплін мотиваційним, виховним і розвивальним матеріалом;

- орієнтації майбутніх викладачів вищої школи на професійну діяльність в умовах інформаційно-комунікаційного навчального середовища.

Здійснюючи структурування природознавчої компетентності, ми враховували, те, що вона є особистісним утворенням та обов'язково включає в себе мотиваційну, когнітивну та діяльнісну сфери. Кожний з визначених компонентів характеризується низкою ознак. Загалом формування природознавчої компетентності в умовах вищого навчального закладу є реальним за умов:

- ґрунтовного аналізу змісту навчальних дисциплін нормативної та варіативної частини циклу гуманітарної, соціально-економічної, природничо-наукової та професійно-орієнтованої частини підготовки фахівця на предмет виділення наскрізних світоглядних ідей екологічного змісту з метою подальшої їх інтеграції;

-реалізація суб'єктно-діяльнісного підходу до навчання (модульна технологія, рейтингова система оцінювання знань тощо);

-реалізація технологічного підходу на методичному етапі формування природознавчої компетенції майбутнього викладача.

Ми вважаємо, що такий підхід посилює мотивацію навчання та викликає інтерес у студентів, усуває низку недоліків, що викликані неузгодженістю навчальних програм підготовки фахівців, дає змогу формувати цілісні світоглядні уявлення в процесі інтеграції різноманітних галузей знань про людину і природу.

Література

1. Галатюк М. Теоретичні аспекти формування навчально-пізнавальної компетентності в процесі вивчення природничих дисциплін / М.Ю. Галатюк // Збірник науково-методичних праць “Теорія та методика вивчення природничо-математичних і технічних дисциплін”. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Випуск 14. – Рівне: Волинські обереги, 2010 р. – С. 95-100.
2. Зязюн І.А. Філософія сучасної професійної освіти // Неперервна професійна освіта: проблеми. Пошуки, перспективи.(Текст) / І.А.Зязюн // -К.: Віпол, 2000. - С.11-57
3. Хорошавина С.Г. Концепции современного естествознания. Курс лекций / [Учебн. пособие] С.Г. Хорошавина – Ростов н/Д: «Феникс», 2003. – 480с.

4. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированного образования // Народное образование. – 2003. - №2. – С.58-64.